

KESTÄVYYTTÄ NURMESTA

Syysrypsin kylvö herneen alle

Kaisa Matilainen, kasvintuotannon asiantuntija ProAgria Itä-Suomi (15.2.2024)

Suomessa on vuosikymmenet ollut tavoitteena lisätä valkuaisomavaraisuutta ja monenlaisia ponnisteluja on ollut mm. rypsin ja rapsin viljelyn edistämiseksi. Uusia viljelytekniikoita on mietitty ja kokeiltu vaihtelevin tuloksin. Eräs onnistunut kokeilu oli Pohjois-Karjalan Lieksassa, jossa luomuviljelijä Heikki Räsänen kylvi Legato syysrypsin n. 5 kg/ha puitavan Astronaut herneen alle 22.5.2022. Herneen kylvömäärä oli n. 80-90 siementä neliölle eli n. 250 kg/ha. Rypsin siemen kylvettiin Tume kylvökoneen vantaiston taakse pintaan piensiemienlaatikosta ja siinä oli pieniä haasteita pienen kylvömäärän vuoksi. Kylvön jälkeen kasvusto jyrättiin.

Tavoitteena kokeilulla oli lisätä talven kasvipeitteisyyttä ja sitä kautta hiilensidontaa. Lisäksi ideana oli hyödyntää herneen typensidontaa rypsin kasvussa syksyllä ja varsinaisena satovuonna. Esikasvina lohkolla oli apilapitoinen nurmi, jossa apilan osuus oli maltillinen. Lohkolla oli kevätkyntö ja lohkon maalajina oli multava hiue, jonka fosfori ja kalium leimat olivat huonohkot. Esikasvina olleelle nurmelle oli levitetty lietettä, mutta mitään lannoitetta ei herneelle levitetty.

Syysrypsi kasvusto 2023 (kuva Jonna Häkkinen ProAgria ItäSuomi)

KESTÄVYYTTÄ NURMESTA

26.8.2022 lohkolta korjattiin hernesato puimalla n. 3300 kg/ha. Syysrypsi lähti hyvin kasvuun herneen alla ja syksyllä siinä oli täystiheä kasvusto, jonka viljelijä päätti jättää talveksi. Hieman reikiä näkyi kasvustossa rapsipistäisten vioituksen vuoksi, mutta onneksi tuho oli pientä. Kasvusto hieman vaihteli eri osissa lohkoa, mutta vaikka herne oli jossain kohti laossa, niin rypsi lähti hyvin kasvuun. Syysrypsi ehti hyvin kasvaa optimi vaiheeseen ennen talven tuloa, kun keskimäärin kasveissa oli yli kahdeksan kasvulehteä, juurentyvi oli 2,5 cm ja juuren pituus 12 cm. Monesti optimina pidetään 8 – 8 – 8 sääntöä eli 8 kasvulehteä, 8 mm juurentyvi ja 8 cm juuren pituus.

Syysrypsin puinti 2023 (kuva Heikki Räsänen)

Keväällä 2023 kasvuston tiheys oli keskimäärin 51 kpl/m² ja hajonta oli 0 – 98 kpl/m². Yli hehtaarin kokoisella runsasmultaisella alueella talvehtiminen epäonnistui juolavehnan vuoksi ja osalla lohkoa oli saunakukka pesäkkeitä. Puinti lykkääntyi sateiden vuoksi ja aika paljon ehti lituja varista maahan. Lisäksi viljelijä epäili, että kuminakoi vioitti sitä puolta lohkosta, mikä rajoittui kuminapeltoon. Kaikkiaan viljelijä sai satoa 6 hehtaarin alalta 3,5 tn eli keskisato oli vajaa 600 kg/ha. Pienestä sadosta huolimatta viljelijä aikoo vielä kokeilla tätä viljelytekniikkaa. Monia hyviä puolia tekniikassa on eli rypsi hyvin käyttää herneen sitomaa tyyppiä hyväkseen ja sitoo muitakin ravinteita ja tietysti myös hiiltä. Siemenkustannus on pieni ja kylvöhän menee samassa herneen kanssa. Syysrypsi myös parantaa maata paalujuurellaan.